

Yaranmışam, gərək sevim, sevilim...

Barat VÜSAL,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyi
Qazax bölməsinin rəhbəri,
Əməkdar İncəsənət xadimi

QIL KÖRPÜ

Haqqı gəzirsənsə də,
Yol - körpünün üstündə...
“Qıl körpü”nün üstündə!

Qorxma, diriləcəksən,
Öl! - körpünün üstündə,
“Qıl körpü”nün üstündə!

O Çiçəklər çiçəyi,
Gül körpünün üstündə,
“Qıl körpü”nün üstündə!

Kişisənsə ağlama,
Gül! - körpünün üstündə,
“Qıl körpü”nün üstündə!

Qılanda namazını,
Qıl, körpünün üstündə,
“Qıl körpü”nün üstündə!

“Ol” nə deməkmiş aşiq?
Ol, körpünün üstündə,
“Qıl körpü”nün üstündə!

Barat, şeirini oxu,
Gəl, körpünün üstündə,
“Qıl körpü”nün üstündə!

ÜRƏK

İçindən ağlayır, gözündən gülür,
Yaralı ürəyi tanıyıram mən.
Allah bu ağlamaq, bu gülmək üçün
Yaradıb ürəyi, tanıyıram mən!

Baxan elə sanır nə dərdi vardır,
Guya elə ona nə gəldi, yardır.
Silahı ya sevgi, ya etibardır,
Yaraqlı ürəyi tanıyıram mən!

Nə qorxağa, nə də sinənə uyar,
Uyanda Xumara, Sənana uyar.
Yarar, ürəyini sinənə qoyar,
Yar adlı ürəyi tanıyıram mən!

Qanımızı qaraltmağa dadanıb,
Nəfəsləri daraltmağa dadanıb.
Özü kimi qaranəfəs adamın
Qaradı ürəyi... tanıyıram mən!

Deməyin, bilirəm haradan belə,
Çoxunu yaradıb yaradan belə.
Bağı susuz qoyub saraldan elə
Saraldır ürəyi... tanıyıram mən!

Bircə işi yoxdu taxtdan asılı,
Amma asılıdır, Haqqdan asılı!
Özü də ürəktək sapdan asılıb,
Baratı - ürəyi tanıyıram mən!

MƏNİ İSTƏYƏNLƏR

Dönmədi öz sevdasından,
Kərəm mənə istəyəndi.
İlahi eşqin yolunda
Ölən mənə istəyəndi.

Kimse sandı yolçu heçdi,
Guya ki, yolçuluq puçdu.
Üstündən Ağ atlı aşdı,
Bələm mənə istəyəndi.

Qan istəyəne qan verər,
Haqqa canın qurban verər.
Xalqa, millətə can verər,
Ərən mənə istəyəndi.

Daş var, suyun candaşdı,
Su daşı yox, “mən” daşdı.
İçimdə bir mən yaşayır,
O mən mənə istəyəndi.

Kimse düşdü elə oda,
Döndü Oba-Elə, oda.
Özgə deyil, elə o da,
Həmən mənə istəyəndi.

Şair, baxma hamı yazır,
Yazan Əvvəl-Sonu yazır.
Nə deyirəm, onu yazır,
Qələm mənə istəyəndi.

Dağlar başında döyüşür,
Minbir yaşında döyüşür.
Uçan daşı da döyüşür,
Qalam mənə istəyəndi.

De, səs eşidib niyə sən,
Ay Barat, hay verməyəsen?
Qapım döyülür deyəsən,
Görən mənə istəyəndi?!

AĞILLI DƏLİ

Belə doğulmuşam anadan, belə,
Ağıllı dəliyəm, dəli ağıllı!
Belə-belə işlər, a nadan, belə...
Ağıllı dəliyəm, dəli ağıllı!

Bəlkə də Əvvəlim, Axırım budu,
Paxırım açılır... paxırım budu.
Neynim, olub-qopan ağılım budu,
Ağıllı dəliyəm, dəli ağıllı!

Dəli olduğuma dəlil ol, masam,
Sən də mənim kimi dəli ol, masam!
Mən şair olmazdım dəli olmasam,
Ağıllı dəliyəm, dəli ağıllı!

Məni nahaq dəli sanırlar, vallah,
Məni ağıllı-tək tanırlar, vallah!
Ağıl paylayanam hamıya, vallah,
Ağıllı dəliyəm, dəli ağıllı!

Sən gün-saatıma gəlib bax, atam,
Mənə yarımçıqlar kaş ki, baxa tam!
Elə narahatam... elə rahatam...
Ağıllı dəliyəm, dəli ağıllı!

Məndən qeybət edib dost-tanışma,
Dəlidir, dedilər, ondan danışma!
Yox, asan deyildir mənənnən danışmaq,
Ağıllı dəliyəm, dəli ağıllı!

Bilir haqdır ölüm-itim, şairlər,
Şair varsa, ölüm nədi, şairlər?
Bircə şeir yazır bütün şairlər,
“Ağıllı dəliyəm, dəli ağıllı!”

TOY ÇADIRI

Ömrü boyu oynamaqdan
Şair elə bil, doymayıb.
Onun yolunda oynayır,
Bunun yolunda oynayır.

Qana batır, lalələnin,
Kama çatır, halələnin.
Vaxt olur ki, şələlənin,
Şələ belində, oynayır.

Ola bilmir heç vaxt zalım,
Olammır da, ağrın alım!
O qızların, bu qızların
Şirin dilində oynayır.

Bax bir bunun inadına,
Bir adına, min adına!
Qalxır Durna qanadına
Durna telində oynayır.

Dərd verəni salmır dərdə,
Qurban olum belə mərdə.

Şair qardaşım, salam.

Kredo qəzetinin bir neçə sayından ibarət göndərdiyin bağlamamı aldım, oxudum. Çox şad oldum. Ən çox ona görə ki, qəzeti yenidən nəşr edirsən. Bu böyük bir hünərdir. Sənə uğurlar diləyirəm və silsilə şeirlərimi göndərirəm. Mümkün olsa, yaxın nömrələrdən birində verərsiniz. Sən özündə və sözündə bölünmüş Vətənimizin bütövlüyünü yaşadırsan. Bu hər şeydən daha mühüm amildir.

Hörmətlə,

Barat VUSAL

Dözəmməyib, düşmənlə də
Hərdən zulumla oynayır.

Yanır nadan oynayanda,
Gülür adam oynayanda.
Eh, nə zaman oynayanda,
Adam halında oynayır.

Bir toya bax, qərrib süzür,
Öz toyuna gəlib süzür.
Öz içinə girib süzür,
Çıxıb çölündə oynayır!

İlhamı ki, aşıb-daşdı,
Bir də gördün qanad açdı.
Yazdığı şeir şabaşdı,
Qələm əlində oynayır.

Dayanmadan toy çaldırır,
Qəlbi olur toy çadırı.
Ölməyir ha, qol qaldırıb,
Şair ölümə oynayır!
Şair ölümə oynayır?!
* * *

İçimdən səs gəlir:
“Sən kimsən? Sən nəsən?”
Olmamış kimisən,
Olmasan səndə Sən!

Mən insan sanılam,
Duyulam, anılam.
Kaş dönüb Sən olam,
Sən nə Sən! Sən nə Sən!

Həm varam, həm də yox,
Mən həqqəm, bəndə yox!
Sən ey mən, məndə yox,
Səndəsən! Səndəsən!

YİYƏ

Bu gülün xətrinə dəyməyin belə,
Bu gülün yiyəsi gəlib çıxacaq.
Bu günü atmayın ayaq altına,
Bu günün yiyəsi gəlib çıxacaq.

Dəyməyin dəyəndə könlünə Sözün,
Getməyin üstünə bu keflə, Sözün.
Bu köhnə Qələmin, bu köhnə Sözün,
Şeirin yiyəsi gəlib çıxacaq.

Bilmək olmur ayın-günün işini,
Bir az təzələyim sənəin huşunu...
Kül etməklədimi Simurq quşunu,
O külün yiyəsi gəlib çıxacaq.

Hər gün sanmayın ki, nəşə günüdür,
O din-imandamı nəşə üçündür?
Bir gün görəcəksiz məhşər günüdür,
Bu dinin yiyəsi gəlib çıxacaq.

Öldür, aradakı xətiri, öldür,
Öldür, haqq-sayı itirib öldür.
Öldür Baratı da götürüb öldür,
Ay ölüm, yiyəsi gəlib çıxacaq!

KÖNÜL KİTABI

Qoymaram ki, budaqlana, qollana,
Ölməlidir əzablarım içimdə.
Nə yaxşı ki, yaşayıram, ölmürəm,
Mən bir belə əsəblərin içində?!

Mən könlümün kitabını yazıram,
Mən ömrümün kitabını yazıram.
Mən özümün kitabımı yazıram,
Eşlənib kitabların içində!

Ucadandır... sözüm nida altdadır,
Köhnə süfrə, təzə nübar addadır.

Peyğəmbərtək üzüm niqab altdadır,
Mən gizliyəm niqabların içində!

Yaxşılığın əzabını çəkənəm,
Öz üstümə əsəbimi tökənəm.
Yamanlığın hesabını çəkənəm,
Hesabım var hesabların içində.

Yazacaqlar, pozacaqlar düşünüb,
Asacaqlar, kəsəcəklər başını.
Gəzəcəklər özünü yox, leşini,
Nə işin var qəssabların içində?

Yaranmışam, gərək sevim, sevilim,
Barat, ancaq bir Allahdır sevgilim.
Bir yönüm var, bir dilim var, bir dinim,
Məzhəbim yox məzhəblərin içində!

QARA KİŞMİŞ

Necəsən ki, gecə fikir etməyə?
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!
Başlayırtək Haqqı zikr etməyə,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Nələr gecikməyə, nələr gecikə,
Gəlməyə gələnlər ələ, gecikə.
Səhər açılmaya, səhər gecikə,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Dəysə belə neçələri xətrinə,
Olanların, keçənlərin xətrinə...
Heç kimin yox, gecələrin xətrinə,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Gedəsən... gedəsən yolun bitməyə,
Yüyürüb arxandan ölüm çatmaya!
Bir ömür səhərə əlin yetməyə,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Gecə vergilidir, gecə vergili,
Çatmaz qüdrətinə neçə vergili.
Qoymaq istəyəsen necə, vergülü?
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Barını yığsırıb dərirmiş kimi,
Dərini, dayazı görürmüş kimi,
Yarının qoynuna girmiş kimi,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Çökəndə həyatın dibinə çöküb,
Tez üzə çıxasan... qəlbinə çəkib!
Qara kişmiş kimi cibinə töküüb,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Ya sizə, ya da ki, bizə gedəntək,
Qonşuya kösöyə-közə gedəntək.
Bir gecə Misirə İsa gedəntək,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Şərq yaxındı, uzaq Batı, səhərə?
Çatmaqlamı uzaqbaşı səhərə?
Gecələr yol gedən çatır səhərə,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

Gecə nədir, düşün bir az, gəl, Barat,
Yaşa Barat, yarat Barat, öl, Barat!
Bundan ötrü yaranmısan bil, Barat,
Gecə yol gedəsən səhərə kimi!

(Davamı 7-ci səhifədə)

(Əvvəli 6-cı səhifədə)

YANIQ YERİ

3-4 yaşım olardı. Küləkli bir havaydı. Kibrit qutusunu götürüb xəlvət bir yerə - mal damının dalına çəkildim. Başladım bir-bir kibrit çöplərini yandırır tökməyə. Arada biri sönməyibmiş, böyrümdə bambaziya finkamın üstə düşübmiş. Alov məni bürüdü. Külək də bir yandan yangını gücləndirdi. Harayıma ilk olaraq anam yetdi. Sən demə, yanan təkcə mən deyiləmmiş...

Uşaq vaxtı yanırdım, gördülər ki, adamlar, Mən yanmağım cəhənnəm, arada anam yanır.

Yanan pal-paltarımı tez çıxartdı əynimdən, Kömək et, tez ol, sən də, ay adam, anam yanır!

Az qaldı ki, unudub özümün yanmağımı, Deyəm: yanan mənəmsə, haradan, anam yanır?!

Qışqırmaq istədim ki, bax, buranı söndürün, Bax, buranı deyirəm... buradan anam yanır.

Sonra danışdırlar, haramdan yanmışamsa, Hamı şahid olub ki, oradan anam yanır.

Fərhad niyə vurubmuş külüngünü başına, Ölən Şirinmi, yoxsa qayada anam yanır?!

İllər keçdi, üstümdə qaldı o yanıq yeri, Getdi çox ocağa da, pirə də... anam yanır.

Mənimi söndürürdü inləyib yuxuda da, İstəyirdim qışqıram, oyadam... anam yanır!

Yanırdı olanda da, yanırdı öləndə də, Sanmayın elə-belə... sıradan anam yanır.

Bir alov görən kimi özümü itirirəm, Özümə qulaq asmır iradəm... anam yanır.

Haradan qulağıma körpə naləsi gəlsə, Sanıram ki, hələ də orada anam yanır.

Bir dəfə deyir, doymur, min dəfə deyir, doymur, Deyir, bu canım qurban Barata... anam yanır.

SƏMƏNDƏR QUŞU

Bir əlimdə qələmdi, bir əlimdə könüldü, O Ölüm də könüldü, bu Olum da könüldü. Bütün irəlilərdən irəlidə könüldü, Mən hamıdan sondayam... Mən hamıdan qabaqda!

Bu Sonun Əvvəlidi - o Əvvəlin Sonudu, Bircə yer var, həmin yer düz Allahın yanadı! Səadət axtarıq, elə budu, yəni bu: Mən hamıdan sondayam - mən hamıdan qabaqda!

Ey bir deyil, oncalar, halı olun halımdan, Qarışqa-qarıncalar, çıxmadım haqq yolundan. Ey özündən sondalar, gəlin çətin dalımdan, Mən hamıdan sondayam - mən hamıdan qabaqda!

Həmişə istəmişəm obanın, elin olum, Həmişə istəmişəm olum, Əvvəlin olum. Həmişə istəmişəm sonuncu ölüm olum, Mən hamıdan sondayam - mən hamıdan qabaqda!

Ustayam, qartal kimi qanad açmaq işində, Mahirəm, heçə nədən qana düşmək işində. Mən köhnə əkinçiyəm, əkmək-biçmək işində, Mən hamıdan sondayam - mən hamıdan qabaqda!

Lap Səməndər quşuna oxşayıb ölməkdə də, Özümə oxşamaqda və sair olmaqda da, Lap şeir yazmaqda da, lap şair olmaqda da, Mən hamıdan sondayam - mən hamıdan qabaqda!

BÜTÖVLÜYÜMÜZÜN ŞƏKLİ

Təbriz səfərində əvvəlcə yolumuz Xalxal şəhərindən düşdü. Dedilər ki, Ş.C.Pişəvarinin kəndi Zeyvə yaxınlığındadır. Getdik. Qohumlarından qardaşı oğlu Seyid Hüseyni oraqla taxıl biçdiyi yerdə tapdıq. Bu işdə bizə nəvəsi məktəbli Cavad bələdçilik etdi. Ayrılanda onun bizdən ayrılmaq istəmədiyi indiki kimi yadımdadır... Pişəvari amalının, yolunun gələcək davamçısı tək.

Tapıb Xalxal şəhəri, qədim Zeyvə kəndində, Sağlam kökdən boy almış budaq Cavadı gördüm. Daşlardan qaynayırdı, qayalardan sızırdı, Yandım, içdim doyunca, bulaq Cavadı gördüm.

Oralar onunkuydu, buralar canındaydı, Haralar onun deyil, haralar canındaydı. Səttarxanın aldığı yaralar canındaydı, Min yaşlı bir qocanı, uşaq Cavadı gördüm.

Təbrizi görmək üçün getdiyimiz bir gündə, Qəfil yol peyda oldu yolumuzun üstündə. Pöhrədən pöhrələndim Pişəvari mülkündə, Köhnə ocaq yerində ocaq Cavadı gördüm.

Bu vətən zaman-zaman nə odlara qalanmış, Neçə haqqı tapdanıb əllərindən alınmış. Cavadzadə nəslinin başı üstə salınmış, Yerdən dübarə qalxmış bayraq Cavadı gördüm.

Keçdiyim yollar üstə lalə Pişəveriydi, Təbrizdə Ərk qalası hələ Pişəveriydi. Pişəveri nəslindən qalan Pişəveriydi, Öpdüm Pişəverini, bayaq Cavadı gördüm.

Allah, necə alıblar dinənlərin canını, Keçmişlərin canını, dünənlərin canını. İçmək üçün qan tökən düşmənlərin qanını, Sabahlara çağırır torpaq, Cavadı gördüm.

Babasının gözüydü, babasının ürəyi, Obasının özüydü, obasının ürəyi. Sevməz “çıraq dibinə işıq salmaz” deməyi, Dibinə işıq salan çıraq Cavadı gördüm.

Üstündə oturduğu taxt sığmayırdı Elə, Yoxsa on iki yaşlı Şah İsmayıldı elə?! Ümman gəzir, arxlara sığışmayırdı hələ, “Balaca Qara Balıq” - qoçaq Cavadı gördüm.

Daha nəyim var mənim, olanı qoyub gəldim, Allah, balamı tapdım, balamı qoyub gəldim. Neçə dəfə başına dolanıb, qoyub gəldim, Bütöv Vətəndi sandım, vallah, Cavadı gördüm.

Qoymazsan haqsız gülə, sən axı haqq olmusan, İntiqam almaq üçün gör nə sayaq olmusan. Bir uşağın xətrinə dönüb uşaq olmusan, Gördüm varsan, gördüm var, Allah, Cavadı gördüm!

VƏTƏN, VAXTLI TANI OĞULLARINI...

Gör anmazın kimdi, ananın kimdi, Gör qanmazın kimdi, qananın kimdi, Gör yanzmazın kimdi, yananın kimdi, Vətən, baxıb tanı oğullarını, Vətən, vaxtlı tanı oğullarını!

Qoy deyim indi də... kimdi onlar da, Vətən eşqi, Vətən andı onlarda! Hər arzun, niyyətin cəmdə onlarda, Vətən, baxtın sanıb oğullarını, Vətən, vaxtlı tanı oğullarını!

Başları qarışmaz taxt döyüşünə, Bax, hər birisinin bax, döyüşü, nə? Yenilməz, yorulmaz, haqq döyüşünə, Vətən, haqlı sanıb oğullarını, Vətən, vaxtlı tanı oğullarını!

Onlar döyüşəndə, bil, nə istəyib, Sənin uğrunda ölmək istəyib. Adını tarixdən silmək istəyib, Vətən, çoxu danıb oğullarını, Vətən, vaxtlı tanı oğullarını!

Kim səni salıbdı ələ, bu qədər, Bu qədər deyilsən, elə, bu qədər! Kim yeyib haqqını belə, bu qədər, Vətən, haqqı hanı oğullarının? Vətən, vaxtlı tanı oğullarını!

Qaramı uduzdun, ağmı uduzdun, Çox vaxt uduzanda, vaxtı uduzdun. Çoxdu günahımız, çoxdu, uduzdun, İtən vaxtın sanıb oğullarını, Vətən, vaxtlı tanı oğullarını!

Çox yerdə bağlanıb yol-iz baxtından, Özü də gündüzün gündüz vaxtında. Azmı salıbdılar Təbriz taxtından, Vətən, taxtı yanır oğullarının... Vətən, vaxtlı tanı oğullarını!

Bütöv yaşadığın bir gün olaydı, Səni böyüklükdə könlüm olaydı! Torpağı sanı yox, ömrüm olaydı, Vətən, haqqı sanı oğullarının, Vətən, vaxtlı tanı oğullarını!

OTURMAQ HAQQI

Gərək yuxarı başda adı bəlli otursun, Odur gizli, otursun, odur bəlli, otursun.

Ağsaqqal oturası bircə stulda belə, İnənmiram haçansa keçib dəli otursun.

Bu ona bənzəyir ki, arif qalsın ortada, Hələ də hərif-hərif çaşıb hərif otursun.

Məğlub olan kəslərin baş tərəfdə nə işi, Gərək zəfər taxtında ancaq qalib otursun.

Heç olarmı... olarmı görərək ayaq üstə, Həzrəti Məhəmmədi... Həzrət Əli otursun?!

Yəqin ki, deyibdilər hürufilər, sanıram, Hansı məclisdə isə... “Başda Hərif otursun!”

Bala çıxarmaq üçün yuva qurmayıbmiş ha, Hər quş öz yuvasını sanki qurub, otursun.

O bağban da o bağa girib ki, öz barından Bir az yeyib otursun, bir az dərib otursun.

Aşıq deyil, adicə aşıq bilib bəlkə də, Qoymayıblar Qəribi qərib-qərib otursun.

Dağa-daşa düşməsin, o gözələ deyir ki, Ürəyimin başında edim tərif, otursun.

Heç otura-otura evmi ucaltmaq olar, Bənnə odur ki, evi hörüb... hörüb otursun.

Yoldadı bax, görürsən, günəş səhərdən bəri, Yorulubdu o ki var, durub Qürub... otursun.

Gördüm ki, qalxıb verib Allah yerini Sözə, Mən də qalxdım yerimdən, Allah gəlib otursun!

SULAR

Haraya axmır ki... haracan axır, Görəsən ay Allah, bu axar sular? Köməyə yetməyin xiffətin çəkir, Həsret qalmayıbdı vara ha, sular!

Sevir ana yurdun daş-torpağını, Evin gur işığı, şöy çıraqımı? Yaxşı tanıyıram İrəm bağını, Bağbanlıq eyləyir bu bağa, sular!

Yaman xoşu gəlir sözümdən mənim, İllah da çaldığım sazımdan mənim! Əyilib öp, deyər üzümdən mənim, Məni ondan sonra buraxar sular!

Suların sirrini göz, nəşə, ara, Özünü də axtar, göz, nəşən, ara! Elə yer varmı ki, görəsən ora, Varmaya, ha sular, vara, ha sular?!

Haqdan yaranıbdı, haqdan enibdi, Oddu, əllərində odlar sönuşdü. Hardasa dənizə, çaya dönübdü, Hardasa çeşməyə, bulağa, sular...

Yarın sözlərinə baxmağı sevir, Çox sola burulmaz, bax, sağı sevir. Yar olan tərəfdən axmağı sevir, Onunçün tələsər, gur axar sular.

Göy şəfəqlə qonşu, şəfəqlər göylə, Sayrışmayır yalnız şəfəqlər göydə. Yarışıb günəşin şəfəqləriylə, Sayrışar... sayrışar... bir axar sular!

Tanrının işığı, nuru gözündə, Duru camalında, duru üzündə. Öz şahlıq taxtını qurub özündə, Qul olan kəslərə var ağa sular!

Hərdən Lələm olub yetişər heyə, Hərdən kərəm qılıb dönər sevgiyə. Barat çox boş-bekar qalmasın deyər, Süzülər bir az da varağa, sular!

MƏNİ BAĞIŞLAYIN

Məni bağışlayın məni sevnələr, Başım zaman-zaman qarışıq olub. Məni tutan özgə qarğıışı deyil, Özcə nadanlığım-qarğışım olub.

Mənə nə olubsa bəlkə də elə, Adam olduğumun üzündən olub. Həmişə başıma düşən daşların, Həmişə yekəsi özümdən olub.

Heç belə almazdım öyüdü, bilsəm, Vaxtında gedərdim bir ayrı “dərsə”. Bir az ərəkəşöyün böyüdülmüşəm, Elə uşaqlıqdan tərs oğlu tərsəm!

Elə bil yaşamır, ütələnirəm, Daim başqasının sorağındayam. Mənə yüyürəni itələyirəm, Məndən qaçanları qucaqlayıram.

Məşğulam bir özgə “sevişmək” ilə, Özümə “səhvini qan”, deyəmmirəm. Görən nə tapmışam çor demək ilə, Sanki can deyənə can deyəmmirəm.

Mən buyam, o köhnə “Əhmədi-Biqəm”, Özümdən nəşə baş açə bilmirəm. Bəlkə sevgilərə layiq deyiləm, Bütün nifrətlərə necə? Bilmirəm!